

Janko kot slikarski vajenec.

[Črtica iz življenja fotografov. — Spisal Janko Mlakar.]

Bilo je nekega večera v začetku meseca julija. Gore so se bile že odpravile k počitku, bedela sta samo še sivolasi Triglav in kuštravi Razor. Mogočno sta vlekla iz svojih pip in se pogovarjala o lepih časih, ko jih hribolazci še niso motili z vpitjem in jima s palicami in cepini še ne preštevali kamenitih reber.

»Nekaj časa bova že še imela mir, kaj ne, očka Triglav?« pravi Razor in pljune, da je kar zaropotalo po strmih žlebovih.

»Ti že, jaz pa težko, zlasti odkar se je zaredila med hribolazci tista golazen, ki ji menda pravijo fotografi. Niti pozimi ni miru pred njimi. Na glavo, na nos, med rebra, prav povsod vtikaja tista svoja stojala. Zdi se mi tudi, da vedno več ljudij hodi postopat na mojo ubogo plešo, odkar ta golazen lazi tu okrog s svojimi škatlami. — No, letos sem imel doslej še precej mir. Samo peščica hribolazcev je pridrvila gori, pogledala na uro in jo pocedila zopet navzdol. Zadelal sem se sicer precej dobro s snegom, kadim pa tako, da sem kar cel teden v dimu; toda če mi le za en dan zmanjka tobaka, bo pa po meni kar mrgolelo tistih človeških kobilic, ki jim pravijo hribolazci.«

Tako je potožil očka Triglav in potegnil iz pipe, da mu je oblak dima objel sivo glavo.

»Huda je, huda,« mu pritrdi Razor. »Ha, pri mojih plazovih, včasih je bilo vse prijetnejše! Živel sem tako lepo v miru in le tu in tam je kak predrznež prilezel z veliko težavo name. Odkar je pa neki capin s prav pokloftanim klobukom prikrevsal gori, je vsako leto manj miru. Smejati se pa moram še danes, če se spomnim, da mu je vodnik rekel »gospod«. Pri mojih plazovih, tak — gospod!

Pravi gospod berač! Obleko je imel tako izdelano, da je bilo prav dobro poskrbljeno za prepah; klobuka pa še nisem videl gršega. In v kakšni časti ga ima! Pihnil sem mu ga po nekem žlebu navzdol in takoj je zlezel ponj, akoravno mu je vodnik rekel, da se ni vredno v nevarnost podajati zaradi take cape.«

»O, tistega tiča s povaljano klofeto pa jaz dobro poznam; meni ne prizanese nobeno leto. Torej ta te je pripravil ob tvoj mir.«

»Skoraj gotovo! Zakaj kmalu potem so prišli Trentarji s kladvi in smodnikom. Z njimi je prilezlo tudi majhno človeče, ogledalo me od vseh strani, tuintam namazalo z barvo, potem pa odlazilo z zadovoljnim obrazom. Nato so me Trentarji v par mescih tako izdelali, da se sedaj vsak upa name.«

»Kakšen je bil tisti človek, ki je prišel s Trentarji?« popraša radovedno Triglav ter prižge pipo, ki mu je ugasnila med pogovorom.

»I kakšen je? Majhen in droben, tak zanikarnej kakor oni s klofeto, samo da ima pod nosom brke, oni je pa gol. Morda ga poznate, očka?«

»Poznam, poznam, pa še dobro,« prikima mu Triglav. »Kamor zaide ta s svojo barvo, pridejo takoj za njim Trentarji s kladvom in smodnikom. Zdi se mi, da je predsednik tistega društva, ki ima na Kredarici oštarijo. Pravijo mu tudi doktor.«

»A tako, tako; torej doktor je tisti človek? Kaj pa je to: doktor, očka?« poizveduje radovedno Razor.

»Kaj prida že ne bo; slišal sem namreč enkrat nekega človeka doli v Vratih precej dobro zabavljati proti doktorjem. Med drugim je rekel, da doktorji vse pobašejo, a zato jih bo vrag pobasal v pekel.«

»Potem je pa gotovo tudi tisti potepuh s klofeto doktor, kajne, očka?«

»O ne; tako hudoben še ni, akorav tudi on ni dosti prida. Samo toliko vem o njem, da tudi 'farba', pa ne gorá, ampak ljudi. Tako sta se namreč pogovarjala dva hribolazca, ko sta čakala v Aljaževem Stolpu, kdaj se bo razgubil dim. Kajti napuhal sem ga jima precejšnjo mero.«

»Očka, pipa vam ugašuje; nate in nabašite mojega,« pravi nato Razor in poda Triglavu preko Vrat tobačni mehur.

»Hvala, danes ne bom več kadil. Kmalu bo trda noč in treba bo iti k počitku. — Toda, kaj se pa giblje tamle doli od Dežmanove pristave sem? Poglej ti, ki imaš boljše oči. Pa vendar niso kaki hribolazci!«

»Pri mojih plazovih,« zarobanti Razor, »jih že vidim; trije so in menda celo fotografi. Je že res, stojala jim mahajo od nahrbtnikov, in če se ne motim, prvi je tisti s klofeto.«

»Res je,« pritrdi mu Triglav. »Daj mehur sem in na delo!«

Nabasala sta si pipi in začela puhati na vse kriplje. Kar v hipu je objela vse vrhove — meгла.

* * *

Hiteli so na vso moč. Janko je pazljivo iskal komaj vidnih sledij v snegu, Joško je zabavljaval meglam, ki so se spuščale vedno bolj navzdol, Stanko jo je pa od zadaj pobiral, da se je kar opotekal. Morali so se pa res požuriti. Zakaj nastopila je že trda noč in sicer tako temna, da so videli komaj sneg pod nogami. Mrzel sever jih je kar zasipal s snegom in sodro; ko so pa zavili proti Kredarici, začelo je za Triglavom celo treskati. Naši junaki so jo hitro brisali po strmem snegu navzgor. Črez temo pa niso več zabavljali. Kajti Elijev ogenj jih je tako obseval, da so bili od daleč podobni trem ogenj bruhajočim pošastim. Priropotali so pa k Triglavskemu Domu ravno o pravem času, da so še videli, kako je oskrbnik Arh upihnil luč. Toda čemu imajo hribolazci palice in cepine, če ne zato, da ponoči razbijajo po vratih zaprtih koč ter na ta način naznanijo svoj prihod! Tudi naši trije hribolazci so si s cepini kaj urno priborili vhod pod varno streho in kmalu potem so posedli ob topli peči v Aljaževem Kotu ter jedli na debelo in pili na dolgo. Pri tej priliki si jih lahko ogledamo.

Joško in Stanko sta strastna fotografa. Slikata vam sploh vse, kar moreta ujeti na svoje fotografske škatle: strela, blisk, grom, babje pšeno, megle, oblake, hudo uro, divje koze, planinske bolhe, ljudi, hribolazce obojega spola, nevihte, prepade, prepih, veter, cele gore in doline. Zato stikata s svojima škatlama v enomer po gorah, kakor godec s harmoniko po krčmah.

Janko pa ni fotograf. Kako je zašel v tako družbo? — Res je, on je bolj samotar in hodi navadno sam po gorah, pa ne zato, kakor bi se on družbe ogibal, marveč zato, ker se družba njega ogiblje. Kdor se mu le enkrat pridruži na kaki turi, ta ima za vselej dosti.

Pred nekaj leti je šel skozi Kot na Triglav. Pri studencu doide tri huzarske častnike. Ker so imeli toliko pojma o Triglavu, kakor Janko o Ogrski Pusti, so ga radi sprejeli za vodnika. Do Dežmanovke jih je vodil še precej pošteno, ker se je bal, da bi se mu

gospodje preveč ne utrudili in ne ušli pod nemško streho. Sicer jih je vlekel skozi Pekel, mesto po zložni novi stezi, po stari zapuščeni in je zato eden izmed častnikov na strmem plazu zamenjal noge z zadnjo oplatjo ter zdrknil doli v sneženo konto; toda to ni bila posebna nesreča. Zamudili so se le dobrih petdeset minut in pustili v kotanji košček hlač. Častniki so sicer na koncu Pekla zapazili lepo pot na levi strani; toda Janko jim je na njihovo vprašanje, zakaj niso te izbrali, takoj pojasnil, da jih je peljal po — bližnjici.

Da bi mu ne ušli v Dežmanovko, jih je Janko peljal na neki pred vetrom zavarovani prostor ter jih je opomnil, naj vse pojedjo in izpijejo, ker bodo na Kredarici dobili vsega zadosti. Gospodje ga ubogajo in se z veliko vnemo vržejo na pokončevanje brašnja. Janko jim je po svojih skromnih močeh pomagal. Na ta način je bilo kmalu vse pospravljeno. Potem je Janko svojim varovancem omenjeno kočo pokazal samo od daleč in jih je zavlekel na levo tja pod Rež. Kako so kolovratili tam gori nad snežišči, tega Janko ne popisuje rad; kajti groza ga je, če se spominja ogrskih kletvic, ki so jih tedaj čuli robovi.

Naslednje jutro jih je seveda peljal tudi na Triglav. Tu so se sešli z dvema pešaškima častnikoma, ki sta prišla iz Dežmanove kočice. Konjenica je takoj potožila pehoti, kako huda je pot do Triglavskega Doma. Zatrjevala je, da se ima edinole spretnemu Jankovemu vodstvu zahvaliti, da je sploh prišla pod varno streho. Pehota se je nekaj časa zelo čudila, potem pa je pojasnila konjenici, kakega vodnika je imela in kake »bližnjice« je prejšnji dan prehodila.

Nato se konjenica takoj ozre po svojem »vodniku«, toda zastonj ga je iskala, da bi se mu dostojno zahvalila za »spretno« vodstvo; nikjer ga ni bilo videti, samo ropotanje kamenja je naznanjalo, da se vodniku jako mudi navzdol. — Jedva je namreč Janko zapazil konjenico v živahnem pogovoru s pehoto, je pobral nahrbtnik in cepin ter jo odkuril po Kugyjevi poti proti Bovški Škrbini.

Ker je jako skromen človek, zato se je natihem vsaki zahvali odtegnil. —

Joško in Stanko gotovo nista vedela te lepe povesti, sicer bi se mu gotovo ne bila zaupala. Česa jima pa Janko tudi ni vsega obetal? Obljubil jima je, da ju bo peljal po Kugyjevi poti in črez Komar v Trento, odtod na Razor in Jalovec i. t. d. Joško in Stanko sta ga kar z odprtimi usti poslušala, ko jima je opisoval krasote, katere bodeta lahko med potjo lovila na plošče. Plošč sta si bila zato naročila kar cel zaboj.

Janko je seveda zase tudi zahteval nagrade. Obljubiti sta mu morala, da ga naučita fotografske umetnosti. Izprva sta mu zaupala samo stojalo in par ducatov plošč in Janko se je čutil že popolnoma fotografa, ko je priropotal na Kredarico s stojalom na nahrbtniku. Naslednje jutro se je vreme držalo še vedno precej kislo. Razor, Rogljica, Suhi Plaz in njihovi sosedge so si potegnili svoje kučme daleč črez ušesa. Edini Triglav je bil še razoglav. Zato so jo naši romarji mahnili na vse zgodaj na vrh. Joško in Stanko sta zbasala v nahrbtnik svoji škatli, Janko se je pa oborožil s stojalom; potem so pograbili cepine in so odhiteli proti Malemu Triglavu.

Po globokem, nekoliko zmrzlem snegu so prišli kmalu do prvih klinov. Janko se urno povzpne po njih, Joško in Stanko pa za njim. Naenkrat obstanejo vsi trije. Janko gleda začudeno predse, ker se nima nikamor prijeti. Klini, s katerimi je rob Malega Triglava naboden kakor srnjak z mastjo v omaki, so naenkrat izginili. Pred Jankovimi očmi je ležal lep snežen plaz, po katerem je držala idealna bližnjica — v globoki prepad pod Triglavom.

»Raje bi bil doma za pečjo; toda sedaj se gre za mojo gorjansko čast! Dobro, da sem zavarovan, bom vsaj kaj zaslužil, če se popeljem doli v konto. No, to se bodo v Gradcu jezili, ko bodo štel tisočake. Človek bi jim res kar privoščil tako nesrečo.«

Take misli so se podile Janku po glavi, ko se je boril za prehod čez plaz. Zasadil je cepin med strme skale na vrhnjem koncu plazu in poskusil stopinjo v snegu. K sreči je bil sneg še precej trd in globok. Noga je sicer izprva nekoliko zdrsnila, potem je pa vendarle obstala. Janko je delal varno z nogami stopinje in ko je prilezel onstran plazu do prvega klina, se je že popolnoma sprijaznil z mislijo, da je najpametneje, če ohrani zavarovalnica svoj denar, on pa svojo kožo. Nadaljnja pot je bila sicer tuintam še nekoliko opasna in zamudna zavoljo globokega snega, toda naši Triglavani so z lahkoto premagali vse težave in so srečno prispeli na vrh.

Tu je bilo razven zastavice na Aljaževem Stolpu še vse pod snegom. Najpreje so stolp toliko odkopali (Joško in Stanko sta odkopavala, Janko jima je pa pomagal z gledanjem), da so se mogli v knjigi ovekovečiti, potem so se spravili na slikanje.

Ker so bile vse gore v megli, so kar drug drugega »gor jemali«. Naposled se seveda tudi Janko ponudi, da bo koga »gor vzel«. Joško mu razloži način »gor jemanja«, vtakne ploščo v aparat, da mu v roko tisto elastično hruško, ki odpira svetlobi pot skozi lečo ter mu pravi: »Ko se s Stankom postaviva k stolpu, pa pritisni.«

Janko je pa takoj pritisnil, da bi vedel, če zna, in je, zadovoljen s svojim poskusom, rekel: »Že znam; saj je to jako enostavno.«

»Tristo plošč,« zakriči nato Joško, »kaj si res pritisnil?«

»Zakaj bi pa ne?« se čudi Janko njegovi jezi, »saj moram vendar poskusiti, kako gre ta reč.«

»Pa bi bil preje poskusil, ko še ni bilo plošče notri; zdaj je plošča ukončana,« je vpil Joško srdito, vrgel ploščo v prepad in vtaknil drugo v aparat.

»Tako«, podučeval je Janka, »sedaj primi hruško v roko, pa je nikar takoj ne pritiskaj, kajti stiskati že znaš, kar priča razbita plošča doli v prepadu; ampak počakaj, da se vstopim v »pozicijo« k stolpu. Ko naštejemo do treh, pa pritisni!«

Oprezno prime Janko za hruško, stoji kakor vojak ob topu in pričakuje povelja za »pritiskanje«. Joško se pa spravi poleg Stanka v slikovito »pozicijo«, zakliče: »ena, dve, tri« in Janko je stisnil.

»Dobro,« pohvali Joško svojega učenca, »sedaj pa le spusti hruško iz rok! Pa je vendar nisi morda že ves čas stiskal?«

»Zakaj pa ne?« se odreže Janko, »saj si sam rekel, da naj samo pritisnem, ko našteješ do treh!«

»In ti si stiskal ves čas, dokler ti nisem ukazal izpustiti hruške?«

»Seveda, kaj ni bilo prav?«

»Slišiš, Stanko?« krohotal se je Joško. »Janko je celo večnost stiskal hruško. Menda je mislil, da naju za kinematograf »gor jemlje«. Veš kaj, Janko, to-le ploščo bomo razvili in poslali sliko na razstavo fotografov Slovenskega Planinskega Društva. Prvo darilo ti je gotovo.«

Janko se pa ni dal zasmehovati ter je dokazal, da je te zmotnjave kriv edinole Joško, ker mu ni preje zapovedal hruško izpustiti. Potem ga je prosil, naj se še enkrat spravi v »pozicijo«, češ, da bo sedaj vse prav napravil; a Joško se ni dal omečiti. Potisnil je škatlo v nahrbtnik, navezal stojalo na Jankotov nahrbtnik in kmalu nato je Triglav imel mir.

(Konec prih.)

Po severni steni Triglava.

(Z 2 obrisoma.) — Dr. H. Tuma.

vaduštvo iredentske gospode in laški karabinierji so me prepodili iz Rezijske. Ostajalo mi je še 5 dni počitnic. Brez pravega cilja sem odrinil ob lepem vremenu 18. avgusta iz Ravnice (Prato di Resia) čez lepo zeleno gorsko sedlo Peračici in skozi globoko skalnato debro Močila v Sklužo (Chiusa forte). Imel sem tam do prvega vlaka tri ure časa pomisliti, kam naj krenem. Oglasila se je v meni želja otresti se slabe volje ter se osvežiti v domačih visokih gorah.

Popoldne sem bil v Kranjski Gori, kjer sem izvedel, da se je moj vodnik za težke ture, znani Josip Komac, po domače Paver iz Trente, ravnokar vrnil s češkimi turisti. Brž sva se dogovorila, da pojdeva iz Trente čez Skok na Triglav, po Tominšekovi Poti doli, se odpočijeva en dan v Aljaževem Domu, potem pa poskusiva preplezati zloglasno severno steno Triglava. S prvo turo sva se hotela trenirati ter jo zato izvršiti zdržema.

Načrt sva tudi vkljub letošnjemu prav babje nezanesljivemu vremenu izvedla. V petek predpoldne, 19. avgusta, sva z mirnim korakom v petih urah prešla iz Kranjske Gore čez Vršič v Trento. Paver je imel popoldne opravila na domu, jaz pa sem sam pohajkoval okoli Loga in po Zadnjici. Čudno je, da človek, ki je še tako vaje v mestu na neprestano duševno delo, lepe planinske dneve tava okrog brez pravih misli in brez vsake potrebe po družbi, zabavi ali premembi! Dihanje čistega planinskega vzduha in gorska tišina navdasta človeka z neko mirnoto in zadovoljnostjo, da mu neopaženo minejo ure in dnevi.

V soboto, 20. avgusta, ob 4.15 uri zjutraj sva odkorakala s Komacem iz Loga. Na temnomodrem nebu visoko gori so plavali oblaki kakor nabrana tančica, gotovo znamenje, da se vreme kmalu izpremeni. Vzduh pa je bil v dolini čist in svež po hladni in še nekoliko temni Zadnjici. Ko sva krenila okoli 6. ure iz steze čez Rušo, ki pelje na Luknjo, na desno stran pod Skok, se je solnce zarilo na lepi piramidi Jalovca daleč v ozadju ter so se že belile sporedne glave nad Zadnjico: Vršac, Kanjavec in Vrh nad Žlebom. Dolina pod njimi je še vedno dremala v jutranjem mraku.

Skalnata steza skozi Skok nemškega planinskega društva je strma, a dobro nadelana; prehodila sva jo v pičli pol uri. Ob 6¹/₂ uri

sva bila »Pri Bajti«, zapuščenem támarju.*) Ob 7 uri sva bila pod Šijo; tako se imenuje pečina pod točko 2468 *m* Lechnerjeve izdaje zemljevida 1: 50.000. Tu imajo vodniki svoje navadno počivalo; torej sva se oddahnila kakih 20 minut. Izpod Šije zavije pot na levo čez sesutine na Zelenico, ki se vzpenja od Luknje do točke 2557 *m*. Zelenica je dobro vidna iz Trente. Med Zelenico in med Triglavom se razprostira plitva kotlina, ki jo je znani turist Dr. Kugy samovoljno imenoval »Flitscher Schnee«, ki se pa med Trentarskimi pastirji imenuje »Za Planjo«. Stopila sva nanjo ob 8.15 uri in potem po zaznamovani, navadno Kugyjeva nazvani poti prilezla brez vsake težave na vrh Triglava ob 9.15 uri predp.

Hodila sva toraj vsega skupaj 5 ur, vštévši 20 minut počitka, čeravno sva šla z zmernim, pa izdatnim korakom.

Z Velikega Triglava do Kredarice sva rabila pol ure. Popoldne se je jela valiti temna, suha megla preko Luknje v Vrata. Odrinila sva s spešnim korakom; snežišče do Praga sva hitro prehodila in predrsala. Bolj previdno je bilo treba stopati po Tominšekovi Poti, katero zasipava tanek grušč, ker se skala ondi močno drobi in je pobočje Begunjskega Vrha strmo. Zmudil naju je nekaj minut strmi plaz, ki sva ga morala še v tem poznem letnem času obdelavati s cepinom. Druge zapreke nama vkljub pršečemu dežju ni bilo premagati; le noga je morala biti zdržema napeta, ker vede steza v srednjem in dolnjem delu po črni opolzli prsti med rušjem in po gozdu. Vedrila sva pod skalo že precej nizko doli kakih 10 minut. Rabila sva od Triglavskega Doma na Kredarici do Aljaževega Doma hoda vsega skupaj 1 uro 35 minut, torej z vrha Triglava dobri dve uri, ali pa iz Trente čez vrh Triglava, Kredarico in Tominškovo Pot v Aljažev Dom čistega hoda skupaj še ne prav 7 ur.

V Aljažev Dom sva stopila ob plohi. Dobila sva nekoliko parov mladih turistov akademikov in srednješolcev, kar je posebno mene, starega turista, vprav razveselilo. Spominjal sem se časov, ko sem hodil po Julijskih Alpah sam in sem srečaval izključno nemške turiste. Spominjal sem se odkritja Dežmanove hiše l. 1887. Prišel sem bil iz Velega Polja po slabo nadelani poti čez Mali Triglav ter našel na Velikem Triglavu okoli 100 zgolj nemških turistov.

*) »Támar« je kočica za pastirje in ograja s streho, ki naj služi živini ob slabem vremenu v zavetje. Pravi se tudi »tamariti«, to je s čredami prekladati se z enega pašnika na drugi, kadar se trava popase. Radi tega je po naših Julijskih Planinah vse polno krajevnih izrazov: Na Támarju, Pod Tamarjem itd.

Pastirski stan na Veliki Planini.

Doli se je hodilo po sredi med Malim in Velikim Triglavom na snežišče k ravno zgrajeni Dežmanovi koči. Živo so mi zazvenele v spomin besede Dežmanove, ki je takrat govoril slavnostni govor ter, z razprostrto roko kažoč na Triglav, klical: »Und du, hehrer Triglav, blicke auf uns deutsche Söhne und schüttele beschützend dein Haupt über unsere deutsche Erde!« In danes, čez 23 let? —

Dež je lil neprestano in curkoma celo noč in drugi dan v nedeljo. Nekateri turisti so morali nazaj, drugi so vedrili. Popoldne okoli 3. ure sem tudi jaz izgubil vsako upanje, da pridem še letos čez steno na Triglav. Skoraj sem že mislil odsloviti Komaca, ki je prav zbegano hodil okoli Aljaževega Doma in si ogledoval sive, nizke megle. Edino upanje mi je bila vihravost letošnjega vremena, da človek ob najlepšem vremenu ni vedel, kaj bo drugi dan.

Spal nisem celo noč nič in proti jutru sem si skoraj želel še en dan slabega vremena. Bilo je okoli 4. ure, ko je Komac potrkal na vrata, češ, da lepo kaže. Skoraj apatično sem se oblekel in malo pred $\frac{3}{4}$ na 5. uro sva odkorakala molče iz Aljaževega Doma. Pustila sva vse svoje reči ondi ter vzela s seboj samo cepin, vrv, vsak reženj kruha, dve mali škatlici sardin in en pain. Hodila sva po markirani stezi, ki vede na Prag čez Bistrico v skalnati žleb pod Triglavske stene. Koncem žleba, ko steza krene na levo in postane zložna, na prvem z rušjem poraslem rebriču, ki se steza od Triglavke stene proti Bistrici, sva krenila po drnu in po slemenu rebriča proti platém. Dospela sva tja ravno po eni uri hoda.

Oživel sem. Bilo je 5:40 zjutraj. Preobula sva se v plezalke, dala okovane čevlje v nahrbtnike ter se natvezla. Izprva se leze po strmih plateh v smeri, katero kažejo višje gori 4 macesni, dobro vidni izpred Aljaževega Doma. Čez kakih pet minut se zagleda na desno izhod kamina, pod njim majhen snežen plazič. Po mojem mnenju ta plazič v gorkih poletjih docela izgine, torej ne sme služiti kot gotov indikator za vstop v kamin, sicer pa je vsak drugi sigurni vstop v Triglavsko steno precej izključen. (Plazič, ki je viden izpred Aljaževega Doma v približno isti smeri, je pod drugim kaminom na desno proti Luknji; v njem je ponesrečil turist Wagner.) Kamin odpada v strmi stopnji v plazič, tako da je Komac zaman poskušal preplezati jo. Krenila sva zato v prejšnji smeri po platéh, ker se je dalo po terenu sklepati, da gredo laštice*) plati še precej visoko gori in omogočujejo tudi pristop v kamin. Priplezala sva tako po

*) Lašta, laštice so skalnate police, Bovčani in Ložani ločijo police, ki so drnaste, in lašte, ki so skalnate.

kratkih minutah nad prvo stopnjo v kamin. Odtod je bilo treba ves kamin preplezati, ker je edina mogoča pot naprej. Druga stopnja v kaminu je precej huda, tako da sva si morala pomagati drug drugemu ter povleči cepina po vrvi. (Nahrbtnikov, v katerih sva itak malo imela, nisva celo pot odložila.)

Tretjo stopnjo — imeti mora okoli 8 metrov — je najtežje preplezati. Brez pomoči jo je sila težko zmagati, prvemu plezaču mora drugi pomagati s cepinom. Komacu, ki je vedno plezal naprej, sem moral postaviti za prvi stop na skalo naslonjen cepin, za drugega je bilo treba dvignjen cepin z lopatico nasloniti na skalo, konico pa zasaditi v prgišče, sklenjeno na prsih, sam krepko uprt v steno; za tretji stop sem držal cepin navpično nad seboj, laket v skrčeni opori. Le trenoten pritisk na to nevarno stopnico, pa je bilo Komacu dovolj, da se je vzel na pečino. Sam sem bil tako gotov Komacevih krenenj, da nisem niti pomislil, da je mogoče vzdržati cepin v takem položaju le nekaj trenutkov. Gibkost in lahek korak pri plezanju daje konečno edino sigurnost in prihrani polovico truda. Gorje plezalcu, ki hoče s surovo silo zmagovati strme stene! Ritem, mirnost in hitrost pri vzpenjanju pa zmagajo tudi stene, ki se od spodaj gori zdé navpične. Samo dvakrat sva morala cepina posebej povleči čez steno, vso ostalo turo sva plezala oba hkratu, le v strmih žlebih in v nekaterih prestrmih stenah sva se zavarovala in čakala eden na drugega. Izhajala sva zlahka z vrvjo 20 metrov. Vrvi za vzpenjanje nisva rabila nikjer.

Ta, prvi kamin (glej v obrisih : I) je najdaljši; turnu podobna peč žoltih in belih ris vrh kamina daje plezalcu smer, (glej naris: a). Plezanja je celo uro. Pred koncem kamina, kjer proti strani Vrat stoje gori navedeni macesni, je kreniti na desno iz kamina ven. Mesto je prav dobro označeno po sivi, svetli, široki plati (glej naris: b), ki je vidna tudi izpred Aljaževega Doma. Desna stran te plati je škrapljasta (karrig), tako da daje varne stope. Brez težave se prehodi pokonci; nato se stopi na skoraj vodoravno, semtertje z drnom poraslo sleme. S slemena na desno doli se zagleda drugi plazič in vstop v drugi kamin (glej naris II), ki je celoma viden od Aljaževega Doma, navpično v njegovo smer, tako da se zdi iz doline strm do nepristopnosti in docela kratek. Dasi je težaven, vendar posebnih zaprek nima ta drugi kamin.

Na levo nad tem kaminom se dviga drugi enako barvani turen (glej naris: c) vštric prvega. Koncem kamina je kreniti zopet na desno ter je smer zaznamovana po škrbinici, ki je v slemenu na desni

strani kamina. Škrbinica (glej naris: d) je posebno markirana s tem, da je dno rujave, ilovčaste prsti. Škrbinica je kakor presekana za prehod enega samega človeka. Ko se prestopi to drugo slemence, je dana gotova daljša smer do roba Triglavske stene. Pred teboj se vleče gori tretji kamin (glej naris: III), založen s snegom, visoko gori tik do pod rob stene. Nad plazom, čez rob doli, izpod Triglavskega ledenika pada potok, vodopad (naris: e), ki je dobro viden s prostim očesom izpred Aljaževega Doma.

Strmeč si človek odtod ogleda vso grozotno lepoto vrhnje severne stene Triglavske. Nad robom ti valovi nasproti mogočen ledenik, oprt na levo ob pečnati turen; pod ledenikom je kakor trak rujavih sesutin (prodišče), potem pa ostri rob in temna navpična stena, čez katero kakih 150 metrov globoko pada voda, ki vre izpod ledenika ter ze razprši v kotlino pod steno. Na desno pod vodopadom se strmo vzpenjajo sive, v solncu skoraj bele plati zadnje severne stene (f—g). Vrh Triglava ob ledeniku in steni ne napravi posebnega vtisa, ker zavzame ves interes divja, velikanska bližnja okolica. Pod teboj pa vidiš zeleno dolino Vrata in v solncu se blišči streha Aljaževega Doma izza temnozelenega smrekovega gozda.

Raz Škrbinico je kreniti doli na snežni plaz. Po plazu bi bilo mogoče precej visoko gori, samo da se plezalke preveč premočijo, kar je opasno ravno za najtežji zadnji del plezanja. Zato bi skoraj svetoval, da se preobujejo okovani čevlji in se potem gre kolikor mogoče visoko po plazu; višje gori naj se preide na desno v pečevje. Ker sem bil čez počitnice stikal po Reziji, nisem imel s seboj dobrih plezalk, marveč le nizke platnene za silo, s konopnimi podplati, s katerimi se pa po snegu le težko stopa. Zato sva s Komacem zapustila plaz ter si poiskala kopno skalo na desno.

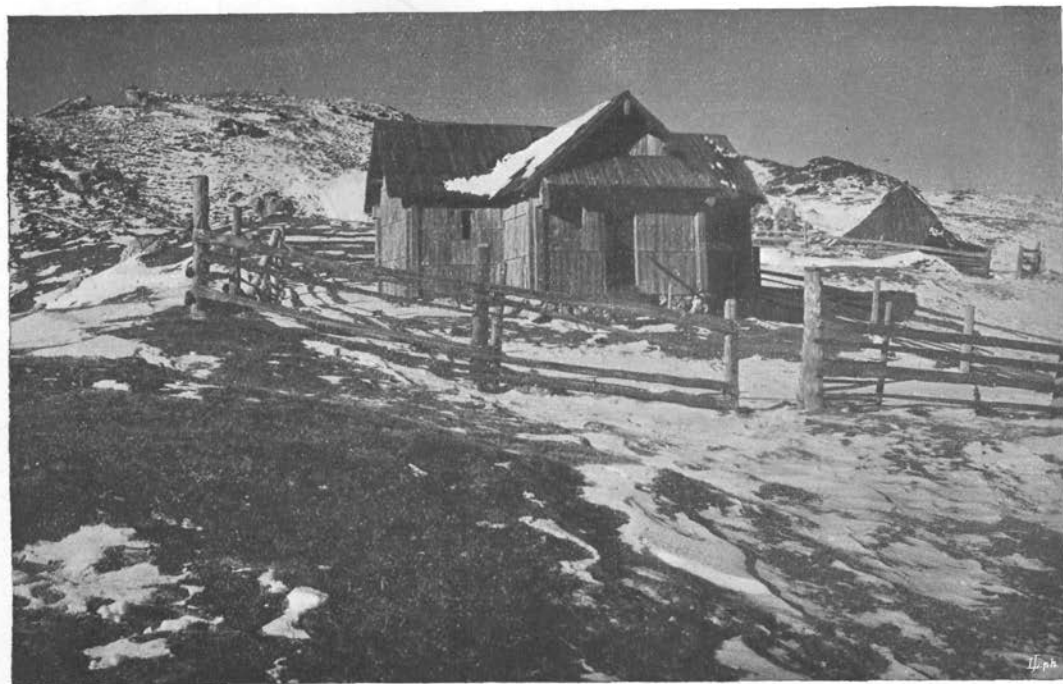
V tretji kamin iz prehodca doli sva stopila ob 7 $\frac{1}{2}$ uri. Vodopad je izprva po pristopu na snežni plaz viden skoraj naravnost pred teboj, pozneje pa na levo nad teboj. Dasi je smer dana po vodopadu, treba je iskati prav previdno pristopa v zadnjo steno. Prestopi se na desno z velikega snežnega plaza čez skalnati greben na manjši plazič. Tod doli priteče potok izpod ledenika ter daje plezalcu hladila. Nad plazičem se vzpenja kakih 6 metrov v zadnjem delu docela navpična pečina (i), zaznamovana po vdolbinah in zamazana s črnim mlajem. Na levo od te pečine je prevesna krmolja (Felsvorsprung), pod njo pa ravna, ozka laštica. Jaz sem bil za preplezanje pečine, Komacu pa se je zdelo preopasno; poskusil je po laštici, plazeč se previdno po vseh štirih, ter je res na levo okoli prevesa dobil

boljše stope, da je bil brž nad njo. Jaz sem preplezal steno naravnost, seveda dobro zavarovan; in kadar je vrv v rokah Komancevih, se ni kaj bati!

Od tu naprej ni nobene pretežke zapreke več, marveč je plezanje po laštah in žlebovih zdaj na levo, zdaj na desno vedno v eni smeri, tako da vidiš na levo vodopad, pred seboj pa vzpenjajoče se plati. Še le, ko storiš zadnji korak, stojiš naenkrat na robu Triglavske stene. Rob, na katerega se stopi, ima komaj 2 metra širine. Le tod je mogoče naprej. Četudi se dado iz doline do tod delati variante po stenah in kaminih, na steno *f-g* mora vsaka nazaj. Na levo proti Vratom rob odpada v orjaški steni pod ledenikom, na desno zadaj pod teboj pa v gruščasto krnico, spredaj pred robom temne, navpične, nepristopne stene pod točko 2464. Skozi to krnico in čez rob imajo divje koze prehod od Zelenice sem proti Pragu in le tod.

Na rob sva stopila ob 8.50 uri ter se oddahnila 20 minut. Jaz še te potrebe nisem imel, ker me je le gnalo proti vrhu in so se jele drviti megle po višavah. Preobula sva se v okovane čevlje, kajti bila sva gotova, da sedaj ne more več biti hudega in imela sva pred seboj tudi strmo snežno vesino. Izprva se gre na desno po zložnem prodišču, potem k studencu, ki izvira iz pečevja pod ledenikom. Čez pečevje se preide na precej strmo snežno vesino, po mojem očesu 50° naklonine, kjer sva iz previdnosti sekala stopnje, dasi je bil sneg dober. Iz vesine se prestopi po s snegom oprani skali v greben, ki se vleče na desno proti razu (Kante) Velikega Triglava. Plezanje je povsod prosto, brez posebno težavnih mest, le da je človek nekoliko razočaran, ko stopi s snežne vesine na kopno pečevje, misleč, da mora stati zdajpazdaj na vrhu Triglava, pa noče biti plezanja po ostrih razéh ne konca ne kraja. Triglavski severni raz je oster in krnast. Tak je moral biti svojčas raz med Malim in Velikim Triglavom, dokler niso nadelali sedanje steze. Seveda ni za vrtoglave ljudi in treba je varno stopati po krhkem kamnju in dobro paziti na krnine, da se ne omajajo in ne odlomijo. Rez (Schneide) za rezom se ti dviga pred očmi, komaj si preplezal enega, pa se ti kaže zopet strmejši in višji. Bilo je ura 10 in 40 minut, ko sva stala tik Aljaževega Stolpa, kjer sva pozdravila vrla mlada turista, že znana nama iz Aljaževega Doma, Bogdana Š. in Nikolaja Š. iz Kranja.

Vreme je postalo med tem neprijazno. Suha, redka megla se je vlačila po vrhovih in zakrivala pogled. Ker sva bila potna, sva po kratkem odmoru 10 minut odrinila z Velikega Triglava ter stopila

Koča S. P. D. na Veliki Planini (1515 m).

ob 11. uri 10 minut v Triglavski Dom in zasedla topli Aljažev Kot. Popoldan sva odrinila ob 2 $\frac{1}{2}$ uri čez Prag ter stopila ob 4 uri 20 minut v Aljažev Dom.

Tura čez severno steno Triglava je po moji sodbi manj težavna, kakor tura po severni steni Poliškega Špika iz Zajzere, je pa najveličastnejša tura v Julijskih Alpah. Nikjer ne kažejo Julijske Alpe take grozote in ob enem take veličasti kakor severna stena Triglava. Pogled na brezna izpod roba, na ledenik in na divje pečne skrutine (Geschröffe) na levo in desno je nekaj nepopisnega.

Premagavši severno steno Triglava, sem imel živo zavest, da sta ves trud in vsa opasnost, ki jih imaš pri borbi s te steno, neznatna v primeri z užitkom, ki ga dobiš, povzpevši se na rob.

Polet v Beneško Slovenijo.

Miroslav Pretner. (Trst).

Lep majnikov večer je bil, ko smo sedeli zbrani zopet na Konknelu pri svojem tedenskem planinskem sestanku, da se poradujemo ter naučimo čistega zraka, ki ga nam nudijo zaprašene Tržaške ulice le v pičli meri.

Solnce je že zatonilo za morje in zadnji utrinki rdeče-zlate zarje so se izgubljali na večernem nebu. Ribiške ladjice so se prikazovale v vedno večjem številu ter plule zlasti proti kraju, kjer izroča deroča Soča svoje zadnje valove širnemu Jadranskemu Morju. Čisto ozračje je ležalo nad Furlansko Nižavo, da si v daljini lahko s prostim očesom motril robove veličastnih snežnih Karnskih Planin.

Vsi smo bili zamaknjeni v ta divni prizor, ko se oglasi eden izmed družbe: »Planinci! Le glejte tja, na desno proti severu, tam krije Italijansko zemljo krasen planinski svet — Beneška Slovenija. Pohitimo tja!« Z veseljem je bila pozdravljena ta misel, z veseljem sprejet načrt in ker so se bližali Binkoštni prazniki, smo se jim izročili za ta polet. — Prišla je zaželjena Binkoštna sobota. Kakor po stari navadi, tako je pretilo tudi topot vreme, da nam uniči naš lep načrt. A kateri pravi planinec se straši vsakega oblaka in vetriča?! Naš črni voznik nas je potegnil preko Krasa, preko vinorodne Vipavske Doline ter zelene Goriške do izhodišča potovanja, do — Kanala.

V Kanalu je bil skupni sestanek vseh izletnikov; tu smo prenočili, da se ob prvem jutranjem svitu odpravimo na zanimivo pot v Beneško Slovenijo. Kratek večerni izprehod v bližnjo vasico k stari mamici, ki nam je kaj ljubeznivo postregla z domačimi »štruklji«, je zaključil sobotni večer in čas počitka je nastopil.

Jutro Binkoštné nedelje je nastopilo. Gosta megla je še ležala po dolini in le šumenje deroče Soče je kalilo tihotni jutranji mir. Naša planinska četa je bila kmalu opravljena in hajd na pot. Pri železniškem mostu nas pozove kašipotna tabla S. P. D., da naj krenemo na desno in kmalu se začne dvigati divna pot, obdana z bujnimi vinskimi goricami in gozdíči, polagoma in složno navzgor. Veselo petje slavcev nas je pozdravljalo od vseh strani in vedno veličastnejši pogled se je odpiral na prelepo Kanalsko Dolino in nje okolico.

Ko prekorakamo malo gorsko selišče, se obrne pot na levo, po travnati stezi dospemo v poldrugi uri do vrha k cerkvi — Marij Celja, od koder se razprostira prelep razgled na Matajurjevo pogorje z Matajurjem ali Babo (1643 m), na Mrzli Vrh (1356 m), dalje na Črno Prst, na Krnsko pogorje s Krnom (2245 m), a v ozadju na snežni Kanin. Proti vzhodu se odpira pogled na Porezen in njega bližnje sosede. Od cerkvice zreš tudi že na Italijansko pobočje, katero loči stisnjena Idrijska Dolina od Avstrijske strani in ki je kakor posejana z raznimi cerkvicami in vasmí. Nekoliko pod cerkvíjo leži vasica, od koder se spusti pot precej strmo navzdol skozi zadnjo Avstr. vasico Strmič do mejne reke Idrije (Indrio), ki izvira pok kapelo pri Slemenu blizu Avstrijske meje in meji obe državi nad 42 km daleč. Ko zavije steza še pod Britofom s staro cerkvico Sv. Petra proti desni, smo dospeli v par minutah na mejo ob šumeči Idriji. Ker ni tu nikakega mostu je bilo treba vodo prebresti; še nekaj korakov in že smo stali na zemlji naše sosednje države — v Beneški Sloveniji.

V bližnjem stolpiču so udarjali zamolko zvonovi in od vseh strani vinorodnih brd je vrelo ljudstvo k cerkvi, ki se je dvigala nad nami. Dospevši do nje, smo dospeli tudi do prve vasice Beneških Slovencev, do Šubicev. Ljudstvo, ki se je zbiralo okoli cerkvice ali nas srečavalo, nas je pozdravljalo le v milem materinem jeziku, tako da si ni bilo možno predstavljati, da smo na Italijanskih tleh. Med množico pa je stal visok čvrst mladenič, Italj. vojak, ki je prihitel k svojim dragim na dopust. Vsa njegova postava in tudi obraz je pa pričal že od daleč, da ga je vzgojila slovenska mati, ako bi ga tudi ne izdajala njegova domača govorica. Saj dajejo Beneški

Slovenci državi najlepših in še prav umnih in pokornih vojakov; pošiljajo pa vse v daljno južno Italijo.

Zapustivši množico, smo se ustavili nekoliko v vasi, da si ogledamo to prvo Beneško postojanko. Hišice so podobne onim naših vasij, so trdno zidane in pokrite večinoma z opeko (korci). Ker se ljudstvo peča razen vinoreje tudi z živinorejo, najdeš skoraj pri vsaki hišici še ostala gospodarska poslopja. Tu smo se spustili v pogovor tudi s 70letnim starčkom, ki je, ponosen na njihovega kralja, pravil zaupno vest, da se tudi — Trst v kratkem z njimi združi. Mi smo se nasmehnili tej naivnosti, a nismo hoteli kratiti starčku njegovega upa.

Od vasice Šubicev proti vzhodu se razprostirajo še druga mala selišča, kakor Bordoni, Salamanti, Melina itd. Ker pa je bilo treba prekorakati še eden vrh pogorja, imenovanega Srednjski Hrbet, z vrhuncem Hum (917 *m*), smo jo urezali po prisojnem, na nekaterih mestih precej strmem potu kar navzgor do cerkvice Sv. Ivana, od koder se odpira očesu nad vse diven in obširen razgled. Pozdravlja te skalno Ivančevo Pogorje z 1228 *m* visoko Mijo (Mejo), a od vzhoda proti zahodu Stolovo Pogorje, ki je pokrito z gladkimi, lepo zelenimi senožeti. Prejšnji znanec Matajur se ti vedno bližji poklanja, dalje na Avstrij. strani se dviga visoki Kuk ali Kolk (1243 *m*), a od njega se spušča stisnjen hrbet do Ažle, kjer nahajamo Škarje (976 *m*), Sv. Martin (983 *m*) in dr. Od Kuka proti jugovzhodu pa se vleče pravi Kolovrat, ki se mogočno dviga iz Nadiške doline. Veličasten je tudi pogled na Krn ter snežne Karnske in Kaninske Alpe, a če se ozreš na nasprotno stran, se ti opre brezmejna planota z reko Tilmentom. Pod vrhom sv. Ivana leži bujna Šentlenarska dolina, ki je tudi našega nadaljnjega potovanja cilj. Dasi ne leži ta razgledni vrh bogsigavedi v kaki višini, nudi vendar človeškemu očesu toli diven in pester razgled, da se le težko ločiš od njega.

Po lepi stezici prispemo zopet do nove vasice — do Spod. Trbilja (Tribit di sotto.) Čedna vasica v izvrstno pitno vodo, studenčnico. Tudi tu so nas pozdravljali domačini kaj ljubeznivo in vljudna, a brhka Benečanska Slovenka, ki morda še nikdar ni videla drugih ljudi z nahrbtniki, negō Rezijane z lesenimi koši, ki popravljajo okna, dežnike, lonce itd. (imenujejo jih »klanfarji«), je začudeno vzkliknila, videč toliko »klanfarjev« prihajati v vas. Da ni manjkalo smeha in tudi marsikojega dovtipa, to se ume.

Od Spod. Trbilja vodi pot polagoma navzdol, nekaj časa po ozki soteski ob gorskem potoku; potem se spusti po popolnoma s

kamnom tlakovani poti navzdol do vasi Srednje (Stregna), ki leži koncem Šentlenarske doline.

Zanimiva so zlasti gorska pota do posameznih selišč; vsa so s kamnom tlakovana, da ob deževju voda ne odnaša in razdira zemlje. Pač praktično ljudstvo! Od vasi Srednje vodi po rodovitni Šentlenarski dolini ravna cesta, ki jo okrožujejo na desni in levi bujne vinske gorice in ti skoraj na vsaki strani zablesti kaka cerkva ali te pozdravlja kaka vasica. — Kmalu dospeš do — Gorenje Mjerse (Merse di sopra), vasi z nekaterimi prav lepimi stavbami (šola, županstvo, municipio in davkarija). Mjersi nasproti leži v podnožju gorskega hrbta vas Sv. Lenart (St. Leonardo), obdana z bujnim zelenjem. Do nje se dospe iz Mjerse čez lep kamenit most, ki vodi preko srednje velikega potoka. Zlasti lep je razgled s stolpa župne cerkve, ki zre kakor kak grajski stolp na nizke hiše in na dolino. Ako se pa ozreš na desno, zagledaš vrh Staro Goro s slovečo romarsko cerkvijo, odkoder se nudi obsežen razgled.

(Konec prihodnjič.)

Slovstvo.

Slovinske Alpe a Primoř. Tako je naslov lično-rdeče vezani knjigi, ki obsega 354 strani, ima pregleden zemljevid, 10 prilog in 32 panoram, načrtov, obrisov in diagramov. To je vodnik po sloven. Alpских deželah, Krasu in Primorju, katerega je izdelala neumorno delavna Češka podružnica S. P. D. pod uredništvom znanih alpinistov dr. Dvorskega in dr. B. Frante. Založilo ga je društvo »Máj« v Pragi. Cena 6 K. — To je pravi Baedeker (in več ko Baedeker!) za naše Alpe in obmorske pokrajine, sestavljen praktično in točno, z jako bogato vsebino, plod vzajemnega truda mnogih poklicanih mož. Knjigo za zdaj prav toplo priporočamo; opozarjali bomo na njo še pri drugih prilikah.

Naše slike.

1. Velika Planina in 2. Koča na Veliki Planini (1515 m). To kočo je prevzelo Slov. Plan. Društvo od g. notarja dr. Schmidingerja in jo je že letos provizorično oskrbovalo. Koča je sedaj opremljena z novimi posteljami in pohištvom ter se je znatno prenovila. Koča leži tik ob velikem pastirskem stanu na Veliki Planini sredi širnih, bujno cvetočih planinskih pašnikov, ki tvorijo široko planoto znatnega tega predgorja Savinjskih Planin. Danes prinaša naš list slike še neprenovljene koče in zanimive pastirske vasi na Veliki Planini, z izvrnimi bajtami; natančnejši opis priobčimo pozneje s sliko prenovljene koče.

3.) 4.) Obrisa Triglavске stene k članku dr. Tume sta pojasnjena v besedilu samem. (Str. 194 idd.).

Obzor.

K terminologiji planinske flore. (»Očnica«, »sleč«, »murka«). — Gosp. Kogovšek se je v zadnji števec (str. 174) dotaknil tudi nekaterih rastlinskih imen. K tej točki nam piše Dr. H. Tuma:

»1. Edelweiß se imenuje v vseh Tolminskih planinskih krajih »očnica«, in sicer zaradi tega, ker ima sredi bele zvezde temnejše očesu podobne kupčke cvetov. To ime je krajevno najbolj razširjeno, slišal sem ga iz ust pastirjev, ki še nikdar niso slišali besede Edelweiß.

Drugo jako dobro ime pa je »trošnica«. Trošnica se imenuje Edelweis v Kobariškem kotu; tudi to ime je pristno domače; prihaja od tod, ker smer, kakor ta cvetka raste, kaže kakor da bi bila nalašč natrošena. Očnica raste najraje tam, kjer ovce ali koze puščajo svoje sledove, od tam se širi sama vedno v gotovi smeri po bregu doli. Zato je trošnica jako karakteristično ime. — Rezijani pa imenujejo to cvetko precej po purgarsko: »suknjena roža«. Druga imena za to cvetko so še: goličarska mačnica. Na Vipavskem raste le na Čavnu, kjer se imenuje zvezdnica (po laškem: stella alpina).

»Planinka« (redno botanično ime je »planika«, ne planinka. — *Ured.*) je pač vsaka planinska cvetka, torej: trgali smo plani(n)ke = wir haben Alpenblumen gepflückt. Očnica najbolj karakterizuje cvetko samo, so pa tudi dobra imena: pečenica = cvetlica, ki raste med pečevjem, in trošnica = cetlica, ki se raztrosi po bregovih.

2. Za rododendron imamo karakteristično in dobro domače ime, in to je sleč ali slečje (pravilno svlečje), to je prožno grmičje, ki se polaga po gorskih tratah in dviguje vejice kvišku. Sleč pastirjem dobro služi pri plezanju; dobil sem izraz sleč v več krajih Julijskih Alp, posebno pa v občini Log. Interesantno je, da sem dobil to ime slečje z nosnim e (svlečje) dobil na meji Rezijanske doline tam, kjer je že ves kraj pofurlanjen. Nad mestecem Resiutta stoji gora Sflencis, 714 m. Vprašal sem slovenske Rezijane, kaj to pomeni, pa so mi rekli, to je gora, kjer je enkrat moralo rasti vse polno svlečja, ter so celo dostavili: »Enkrat so naši predniki to besedo tako izgovarjali«, torej »svlenčje«, iz tega pofurlanjeno sflencis, na isti način, kakor planina nad Risiutto Slips, ime, ki je nastalo iz slovenskega »žlebje«, namreč žleb, plural furlansko li slebis in skrajšano v slips. — Oficielno ime za rododendron mora ostati sleč, ker je staro in še danes živi v onih krajih, ki niso prišli preveč v dotiko s kulturnim svetom.

Rododendron se imenuje v Hrušici »žizenpanj« (ponemč.); na Gorenjskem sem slišal ravš; to ime se nahaja v planinski nemščini Alpenrausch, Almrausch. Beseda je brzkone slovenska. Slišal sem tudi ime ruševce (in ruševje v Savinjskih Planinah. *Uredn.*), pljuvánec in v Tušeku sem čital ime dragomástnik.

3. Murkam — tega izraza nisem slišal nikjer v Julijskih Alpah — naj to ime ostane; udomačil ga je menda profesor Funtek s svojim prevodom »Zlatoroga«. V Tolminskih krajih, posebno v Logu in v Trenti pa imenujejo to cvetlico »mišelje«, ker ima, kakor so mi tolmačili, aromatični duh — miši. (?) V Velem Polju se murka imenuje potec, v Rovtah pri Sv. Križu pa prepotec.

Predlagal bi torej, da se rabi za Alpenblume sploh »planinka«, (bolje bo: »planika.« *Uredn.*), za Edelweiß očnica, za rododendron sleč in za Kohlröschen (nigritella) = murka.

Dostavek uredništva. — Mi se pridružujemo temu predlogu. — Glede murk smo si itak že edini; rododendron se rabi obče kot tujka, torej ni ovir, da se poprimemo sleča. »Planinke« pa so nas vedno motile zaradi zamenjave s — turistkami; dokaj razširjano je ime »pečnica« (botaniki jo radi rabijo), a vsekako je značilnejše »očnica«. — Za Krummholz bodi edini izraz rušje (ruševje). — Sicer se morda oglasi še kak poklicanec k stvari, mi smo mu na razpolago.

„Klub slovenskih amaterfotografov“ se snuje. Sestavil se je pripravljalni odbor v Ljubljani, ki je prosil vse one, kateri se za stvar zanimajo, dame in gospode, v Ljubljani in izven Ljubljane, da blagovito naznaniti svoje naslove. Pripravljalnemu odboru je nato došlo od raznih strani toliko pispisov, da mu ni mogoče vsakemu posamezniku odgovoriti. Zato naj vsi zainteresenti še nekoliko časa potrpe, da se uredi notranje važne zadeve pripravljalnega odbora. Čim bode odbor sestavil klubova pravila sklical bo eden ali dva prijateljska sestanka, ki bosta pravčasno objavljena v dnevnikih. Ob tej priliki se bode vsak lahko o klubu, natančneje poučil in izrazil svoje želje in nasvete. Vsi oni zainteresenti pa, ki dosedaj še niso javili svojih naslovov, so naprošeni, da jih naznanijo takoj na: Pripravljalni odbor »kluba slov. amaterfotografov« v Ljubljani.

Markacije. — Savinjska podružnica je popravila več starih markacij, nanovo pa rdeče označila pot iz Ljubnega na Rastke, čez Hlipovec v Črno na Koroškem.

Mrzlo Goro (2202 m), ki slovi radi strmih in deloma nevarnih potov, je letos obiskalo 21 oseb, in sicer: 6 Čehov, 8 Slovencev, 3 Nemci D. u. Ö. A. V. in 4 vodniki. Od teh je lazilo 9 oseb po »Hudem Prasku«; ta pot ni zaznamovana in tudi takšna ostane.

Koča na Raduhi je bila dne 29. junija t. l. v ožjem krogu planincev, ki so se zbrali že na predvečer v koči, z govorom načelnika Savinjske podružnice S. P. D., g. nadučitelja Fr. Kocbeka, slovesno otvorjena. Koča je zgrajena iz macesnovega lesa, je 6 m široka in 7 m dolga ter ima sobo s skupnim ležiščem (4 žimnice) in kuhinjo s 3 žimnicami. Koča leži v lepi dolinici Loka, kjer rasto zadnji macesni. Na vrh Raduhe (2062 m) prideš od nje po novem, rdeče zaznamovanem potu v 1¼ uri. Raduha slovi radi lepega razgleda in bogate flore. Slovensko Planinsko Društvo si je tudi tukaj osiguralo posest, ki so na njo že poželjivo zrle tuje oči.

Društveni vestnik.

Umrli člani. Umrli je 28. septembra t. l. trgovec Franc Ksaver Petek na Ljubnem. Rajni je bil od ustanovitve Savinjske podružnice S. P. D. iz leta 1893 vedno njen član in je podružnico podpiral pri vseh njenih stavbah in pri njenem delovanju. Brigal se je za prospeh turistov, ki so dobivali v njegovi gostilni najboljšo postrežbo, prenočišče in vozove tudi ob času, ko drugi vozniki niso

marali peljati. Velikanski pogreb je sijajno pokazal, kako priljubljen je bil rajni po celem Gorenjegrajskem okraju in daleč okrog. Bodi mu trajen spomin! — Dne 4. oktobra t. l. je umrl v Celju gospod Tomaž Wajda, okrajni tajnik v pokoju, lastnik zlatega zaslužnega križca. Bil je član Savinjske podružnice od l. 1897 in se je vedno zanimal za planinstvo. Lahka mu zemljica! — Dne 11. t. m. je v Ljubljani umrl zvest član Kamniške podružnice g. Ivan Šebat, c. kr. deželne vlade oficijal. R. i. p.

Darila. Za knjižnico v Frischaufovem Domu: Mnogo zanimivih najnovejših nemških knjig je daroval g. Ivan Gornjegradskey, nekaj knjig pa g. dr. V. Herle, profesor v Kranju, g. Janko Sernec, c. kr. sodnik v Šmarju, in g. Jos. Korban, učitelj v Gornjem Gradu, več knjig. Hvala jim! Pri tej priliki še prosimo druge planince, da bi blagovolili podariti knjige v kateremkoli jeziku za to knjižnico. — Časnike so letos pošiljali brezplačno v Frischaufov Dom uredništva: »Slovenec«, »Narodni Dnevnik« in »Straža«. Iskrena jim hvala! — Za novo Kočo pri Korošici: Dr. I. Pertot, zdravnik v Trstu, 10— K. Iskrena mu hvala! — Za Prešernovo Kočo: Koritnik in Kravoc, trgovca v Gorici 2 K, partija na Begunjščici 5 K, Kamnogoriški fantje (po g. J. Lozarju) 8 K, Bar³ 5 K, nabiralniki: pri g. Jegliču na Selu 21 K, pri gosp. Franu Benediku v Kranju 13·70 K, pri g. Mar. Mayr v Kranju 12·65 K, pri g. K. Geigerju v Kranju 18·87 K, pri g. Franu Jezeršek v Kranju 3·77 K

Poset koč Savinjske podružnice: 1. V Kocbekovi Koči pod Ojstrico je bilo letos 150 oseb, od teh 112 Slovencev in 38 Nemcev. Drugeče je bilo: 6 vodnikov, 5 nosačev, 50 nečlanov turističnih društev, 44 dijakov z legitimacijami, 32 članov S. P. D., 8 D. u. Ö. A. V., 2 Ö. T. K. in 4 Ö. A. K. — Lani je bilo 114 obiskovalcev. — 2. V Frischaufovem Domu na Okrešlju je bilo 458 oseb, lani 452. Od teh je bilo: 289 Slovencev, 59 Čehov, 3 Hrvati in 137 Nemcev. Po društvih: 133 S. P. D., 29 D. u. Ö. A. V., 6 Ö. T. K., 1 Ö. A. K., 1 H. P. D. in 1 Alpenrose z Dunaja, 52 dijakov z legitimacijami in 235 nečlanov. Iz Nemčije so bili 3, iz Turčije 1, vsi drugi iz Avstrije. — 3. Mozirska Koča. L. 1910 je bilo 96 obiskovalcev, in sicer 6 S. P. D., 5 D. u. Ö. A. V. in 85 nečlanov; po narodnosti 65 Slovencev in 31 Nemcev. — 4. V Gornjegrajski Koči je bilo letos 112 obiskovalcev, in sicer 12 S. P. D., 11 dijakov z legit. in 79 nečlanov; po narodnosti 107 Slovencev in 5 Nemcev. — 5. V Hausenbichlerjevi Koči je bilo letos 262 obiskovalcev.

„Prešernova Koča“ na Stolu se je v nedeljo, dne 9. t. m. zatvorila. Knjiga izkazuje dotistihmal 410 obiskovalcev. Kdor bi želel v zimski sezoni iti na Stol, dobi ključ pri dosedanem oskrbniku g. Legatu, p. d. Mazovcu, posest. na Selu pri Žirovnici.

Ruška Koča se je zatvorila v nedeljo 2. oktobra z domačo veselico.

Občni zbor Tržiške podružnice — se je vršil dne 21. oktobra t. l. ob srednji udeležbi članov. — Po pozdravnem nagovoru načelnika gosp. M. Marinčeka poda tajnik g. Josip Šter, sledeče poročilo: V pretečenem letu je imel odbor 4 seje. K podružnici je pristopilo 11 novih udov, tako da štejemo danes 26 udov. — Na našo prošnjo je županstvo Sv. Katarina izdalo ukrep, da sme izključno samo Slov. Planinsko Društvo zaznamovati pota in steze ter postavljati kažipota na ozemlju imenovane občine. — Županstvo Predvor pa nam je dovolilo zaznamovati pot po južni strani Storžiča, to je čez Poljano Planino. — Dne 17. julija se je nekaj članov udeležilo otvoritve planinske koč

na Kovcah v višini 1505 m. Koča je oskrbovana z jedili in pijačo in urejena za prenočišče. — V koči se prodajajo planinske razglednice s pečatom: »Košuta, Veliki Vrh 2085 m. Kovca Pl. 1505 m S. P. D.« — V koči je tudi spominska knjiga. — Otvoritve Prešernove Koče na Malem Stolu, dne 31. julija t. l., se je udeležila naša podružnica po večjem številu udov. — Podružnica je dala popraviti markacije na Storžič in Javorniško Sedlo. Naročila je tudi nekaj novih kašipotov. — Tajnikovo poročilo se odobri. — Blagajnik gosp. Ivan Engelsberger poroča: Blagajniško stanje prejšnjega leta K 309'90, letošnji dohodki K 144—, skupaj K 453'90. Letošnji stroški K 15'31, ostane v gotovini K 438'59. Društveno premoženje se je v minulem letu pomnožilo za K 128'69, kar je za naše razmere povoljno. Blagajniško poročilo se odobri.

V odbor so bili izvoljeni: za načelnika: g. Matija Marinček, c. kr. notar, za podnačelnika: g. Fran Ahačič, tovarnar, za tajnika: Josip Šter, posestnik, za blagajnika: Ivan Engelsberger, trgovec, v odbor: gg. Fran Deu, tovarnar, ing. Karol Pollak, tovarnar, Josip Peharz, tovarnar, vsi v Tržiču. — Prihodnji občni zbor bo meseca januarja 1911.

Novi člani. — Osrednjega društva: gg. Dolenc Ivan, c. kr. profesor, Pavlin Alfonz, šolski svetnik, gdč. Mikota Fini, Reich Josip, trgovski sodruknik, plem. Premerstein Franc, deželne vlade koncept. praktikant, Babnik Jakob, vodovodni inštalater, Černe Anton, tapetniški mojster, dr. Rus Mavricij, zdravnik, Jermol Josip, železniški uradnik, Debevc Franc, kontorist, gdč. Martinak Mila, sodnega nadsvetnika hči, ga. Krek Lavra, dvornega svetnika vdova, Cvetnič Lavoslav, poštni kontrolor v p., vsi v Ljubljani, Kersnik Anton, jurist na Brdu, Zinkmundowsky Rudolf, bančni uradnik v Zagrebu, Pleiweis Karl, notar v Višnji Gori, dr. Hizeberger Ivan, sodnik v Metliki, dr. Primožič Anton, vladni svetnik in deželni šolski nadzornik v naučnem ministerstvu na Dunaju, č. g. Supin Karl, kaplan v Kamniku, Kosjek Radoslav, gozdni inženir v Lučah, Ruch Fran, tehnik v Gradcu, Steržaj Franc, upravitelj na Koprivniku, šolsko vodstvo na Koprivniku, č. gosp. Javornik Tomaž, kaplan, Markež Ivan, oba v Boh. Bistrici.

Savinjske podružnice: gg. Dr. Anton Lampret, deželni okrožni živinozdravnik v Braslovcah, Ivan Gornjegradsky v Carigradu.

Soške podružnice: g. Rudež Josip, stud. phil. v Gorici.

Tržaške podružnice: gg. Dukič Fran, c. kr. dvorni svetnik, Dukič Adolf, tehnik, oba na Dunaju, 1 dijak naročnik.

Opomba uredništva. — Nove člane objavljamo v sporedu in v obliki, kakor se nam sporočajo njih imena.

Zemljevid „Julijskih Alp“ je bil vposlan mnogim našim članom. Ti naj izvolijo poravnati zanj tistih par vinarjev ali pa ga nam vrniti; ker se zemljevid v dognednem času ne bo na novo založil in je že domala razpečan, ne sme iti noben izvod v izgubo. Prosimo!

Vsešina: — Janko Mlakar: Janko kot slikarski vajenec. (Str. 185.) — Dr. H. Tuma: Po severni steni Triglava. (Str. 191.) — Miroslav Pretner: Polet v Beneško Slovenijo. (Str. 197.) — Slovestvo: Slovinske Alpe a Primorje. (Str. 200.) — Naše slike: Velika Planina, Koča na Veliki Planini. (Str. 200.), 2 obrisa ture na Triglavsko severno steno. (Str. 194 idd.). — Obzor: K terminologiji planinske flore. (Str. 201.), „Klub slovenskih amaterfotografov. (Str. 202.), Markacije, Mrzla Gora, Koča na Raduhi. (Str. 202.) — Društveni vestnik: Umrlji člani. (Str. 202.) Darila, Poset koč Savinjske podružnice, Prešernova Koča na Stolu, Ruška Koča, Občni zbor Tržiške podružnice, (Str. 203.), Novi člani, Zemljevid Julijskih Alp. (Str. 204.)

Urednik dr. Jos. Tominšek. — Izdaja in zalaga „Slov. Pl. Društvo“. — Tisk J. Blasnikov v Ljubljani.